

Den Haag, 30 april 2015

De vaste commissie voor Veiligheid en Justitie van uw Kamer heeft mij verzocht een reactie te zenden op de brief van 13 maart 2015 van de CNV Vakgroep Bibliotheek over de gevolgen van de bezuinigingen op penitentiaire bibliotheken. Bij dezen voldoe ik gaarne aan dit verzoek.

In voornoemde brief wijst de CNV Vakgroep Bibliotheek (verder: de Vakgroep) op het belang van een bibliotheekvoorziening in iedere penitentiaire inrichting (PI). Volgens de Vakgroep levert een bibliotheekvoorziening met deskundig personeel een belangrijke bijdrage aan het in standhouden van een goed detentieklimaat door het samenstellen van op de doelgroep toegespitste collecties en het verstrekken van informatie en leesadvies aan de gedetineerden. De Vakgroep staat achter de invoering van een Re-integratiecentrum (RIC) in iedere PI. In het RIC kunnen de gedetineerden zelf zaken regelen, zoals het aanvragen van een uitkering en de inschrijving bij een woningbouwvereniging. De Vakgroep verzet zich echter tegen de gedachte dat het RIC de functie van de bibliotheek zou kunnen overnemen wanneer digitaal lezen de bibliotheekcollectie zou vervangen.

Volgens de Vakgroep hebben het RIC en de bibliotheek een verschillende (elkaar aanvullende) functie: het RIC is gericht op de succesvolle terugkeer in de maatschappij en de bibliotheek richt zich met name op het bevorderen van een positief detentieklimaat. De Vakgroep is een voorstander van het invoeren van het gebruik van digitale media door gedetineerden, maar wijst er wel op dat het aantal digitale titels nog beperkt is en nu nog geen volwaardig alternatief is voor een fysieke bibliotheekvoorziening. In haar brief pleit de Vakgroep met name voor:

- Het voorlopig handhaven van de gevangenisbibliotheken in de huidige vorm, inclusief een redelijk budget voor onderhoud van de collectie en personeel dat deskundig is op het gebied van de informatievoorziening;
- Het onderzoeken van de mogelijkheden om digitaal lezen aan gedetineerden te kunnen aanbieden (kosten, omvang van de digitale collecties, de vrije toegang tot de collecties, informatie en leesadvies door deskundig personeel).

Ik deel de mening van de Vakgroep dat de bibliotheekfunctie een belangrijke rol speelt in het dagprogramma van gedetineerden. Het lezen van boeken, tijdschriften en kranten is van belang voor een zinvolle dagbesteding en zorgt ook voor een verbinding met de maatschappij. Daarnaast fungeert de bibliotheekruimte als ontmoetingsplaats voor gedetineerden buiten de reguliere afdeling en draagt het bibliotheekpersoneel bij aan een persoonsgerichte bejegening van gedetineerden. Dit zijn belangrijke verworvenheden die wat mij betreft dan ook niet ter discussie staan.

De snelle ontwikkelingen op digitaal gebied maken het mogelijk om de bibliotheekfunctie op een effectievere en efficiëntere wijze vorm te geven. Daarom heb ik mede op advies van de vestigingsdirecteuren van het gevangeniswezen gekozen voor een andere vormgeving van de bibliotheekfunctie, waarbij aangesloten wordt op de maatregelen die zijn genomen om de zelfwerkzaamheid van de gedetineerden te bevorderen. Een belangrijke ontwikkeling in dit verband is de digitalisering binnen DJI die een grotere zelfwerkzaamheid van gedetineerden gaat faciliteren. Het gaat om het project Zelfbediening Justitiabelen (ZBJ). Hiermee kunnen

gedetineerden straks met een grote mate van zelfstandigheid hun dagprogramma samenstellen, bezoek regelen en hun terugkeer in de samenleving voorbereiden. Om gedetineerden te begeleiden om zelf eigen zaken te regelen zijn of worden in de vestigingen RIC's ingericht. In de RIC's worden gedetineerden zoals eerder in deze brief genoemd in de gelegenheid gesteld om, begeleid door DJI-personeel, ketenpartners en vrijwilligers, het verblijf in detentie en de terugkeer na detentie (mede) vorm te geven. Het toepassen hierbij van (beveiligde) moderne technologie is hiervoor noodzakelijk en vereenvoudigt de overgang naar de maatschappij waar het gebruik van internet en andere sociale media tot het dagelijkse maatschappelijke verkeer behoren. De functie van de bibliotheek, zowel het beschikbaar stellen van informatie en lectuur als de contactfunctie buiten de afdeling, wordt in combinatie met digitaal lezen geïntegreerd in het RIC. De ontwikkeling van ZBJ maakt het tevens mogelijk om op termijn gedetineerden ook op cel toegang te verlenen tot (beveiligde) informatie en digitaal beschikbare boeken, tijdschriften en kranten.

In het licht van het bovenstaande acht ik de verdere ontwikkeling van de bibliotheekfunctie binnen de RIC's een belangrijke stap vooruit in het faciliteren van de gedetineerden in het kader van hun verblijf in detentie en hun terugkeer naar de maatschappij. In een gesprek op 10 april jl. hebben de directie van het Gevangeniswezen en de vakgroep afgesproken om samen te werken bij de nadere uitwerking van de voorstellen.

De Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie,
K.H.D.M. Dijkhoff